

Investeermisteenuste kohta esitatav teave

1. Teave LHV Panga kohta

1.1 Üldine teave LHV Panga kohta

Ärinimi:	AS LHV Pank
Registrikood:	10539549
Aadress:	Tartu mnt 2, Tallinn, 10145 Estonia
Telefon:	+372 6 800 400
Faks:	+372 6 800 402
E-posti aadress:	lhv@lhv.ee
Veeb:	lhv.ee

AS LHV Pank (edaspidi LHV Pank) omab krediidasutuse tegevusluba, mis on väljastatud Finantsinspektsiooni (Sakala 4, 15030 Tallinn, Eesti Vabariik, telefon 668 0500, e-post info@fi.ee, veebileht www.fi.ee) juhatause otsusega nr. 4.1-1/37 06. mail 2009. Finantsinspektsioon teostab järelevalvet LHV Panga tegevuse ja tema klientide varade hoidmise üle.

LHV Panga juriidiline vorm on aktsiaselts ja LHV Panga ainuaktsionär on AS LHV Group (registrikood 11098261). Info LHV Panga [juhtide ja nende ülesannete kohta](#) ning samuti LHV Panga [majandusaasta aruanded](#) on kättesaadavad LHV Panga veebilehel.

LHV Pank tegutseb ka Eestis litsentseeritud investeermisagentide kaudu, kelle kohta saab informatsiooni Finantsinspektsiooni veebilehelt www.fi.ee.

1.2 Teabe edastamise keeled ja viisid

Keeled, milles kliendid võivad LHV Pangaga suhelda ja LHV Pangalt dokumente ja teavet saada on eesti ja inglise keel, kui ei lepita kokku teisiti.

LHV Pank edastab klientidele infot (sh tahteavaldusi) oma teenindussaalides, veebilehel, massiteabevahendite kaudu või muul kokkulepitud viisil (nt e-posti teel, posti teel või internetipanga kaudu). Juhul, kui klient on teavitanud LHV Panka e-posti aadressist ja/või omab juurdepääsu internetipanka, siis on LHV Pangal õigus kõik teated (sh tahteavaldused) saata kliendile omal valikul e-posti või internetipangas avaldamise teel, kui õigusaktidest ei tulene teisiti.

Kliendil on LHV Pangale võimalik infot (sh tahteavaldusi) edastada paberil, elektrooniliselt e-posti teel, internetipanga kaudu või muul kokkulepitud viisil.

1.3 Teave klientide liigitamise kohta

LHV Pank kogub enne investeermisteenuse või investeermiskõrvalteenuse osutamist klientidelt teavet nende kogemuste ja teadmiste, finantsolukorra ja investeermiseesmärkide ning muude asjaolude kohta seoses investeermisteenustega ja väärtpaberitega, võimaldamaks määratleda kliendi kogemuse väärtpaberiturul tegutsemiseks ja teadlikkuse finantsturust ja kavandatavatest investeermisteenustest ja väärtpaberitest ning hindamaks investeermisteenuste sobivust ja asjakohasust.

Kõik kliendid, kellele osutatakse investeermisteenuseid liigitatakse vastavalt väärtpaberituru seadusele tavaklientideks ja asjatundlikeks klientideks (asjatundlikku klienti võib väärtpaberituru seaduses toodud tingimustel käsitleda ka võrdse vastaspoolena), et tagada neile õigusaktidega sätestatud kaitstuse tase.

Tavaklient on isik (nt füüsiline isik, väikeettevõtja), kellel ei pruugi olla piisavaid teadmisi ega kogemusi, et ise hinnata oma investeermisotsuse sobivust oma rahalise olukorra ja investeermiseesmärkidega või ise kaaluda investeermisega kaasnevaid riske. Tavakliendi kaitstuse tase on kõige ulatuslikum.

Asjatundlik klient on suurettevõtja, finantsturgudel tegutsev äriühing, riiklik institutsioon või asutus või muu taoline isik, kes on ise pädev otsustama oma investeerimisotsuse sobivuse ja sellega kaasnevate riskide üle. Asjatundliku kliendi kaitstuse tase on mõnevõrra madalam, kui tavakliendi kaitstuse tase.

Võrdne vastaspool on asjatundlik klient, kes on näiteks investeerimisfond, kindlustusandja, krediidasutus, keskpank, valitsus või rahvusvaheline organisatsioon. Võrdse vastaspoole kaitstuse tase on kõige madalam.

LHV Panga kliente, nii eraisikuid kui ka ettevõtteid, käsitletakse LHV Panga poolt üldjuhul tavaklientidena, mis annab neile suurima kaitstuse taseme.

Tavaklient võib taotleda enda käsitamist asjatundliku kliendina, kui tema hinnangul on tal piisavad kogemused, teadmised ja asjatundlikkus ise investeerimisotsuste tegemiseks ja nendega seotud riskide adekvaatseks hindamiseks.

Asjatundliku kliendina:

- ei hinnata kliendi finantsvõimekust investeerimisnõustamise või portfellihooldusteenuse osutamisel;
- hinnatakse kliendi teadmisi ja kogemusi investeerimisnõustamise ja portfellihooldusteenuse osutamisel;
- ei hinnata kliendi teadmisi ja kogemusi muude teenuste osutamisel.

Asjatundlik klient võib taotleda enda käsitlemist tavakliendina või võrdse vastaspoolena.

Kui klient soovib enda käsitlemist asjatundliku kliendina või võrdse vastaspoolena, tuleb ühendust võtta LHV Panga klienditeenindusega e-posti aadressil info@lhv.ee või telefonil 6 800 400.

2. Teave LHV Pank poolt pakutavate investeerimisteenuste ja investeerimisega seotud üldiste riskide kohta

2.1 Teave investeerimisteenuste ja investeerimiskõrvalteenuste kohta

LHV Pank osutab klientidele investeerimisteenuseid ja investeerimiskõrvalteenuseid vastavalt LHV Panga kehtivatele [investeerimisteenuste osutamise tingimustele](#).

Investeerimisteenused ja investeerimiskõrvalteenused, mille osutamiseks LHV Pank tegevusluba omab, on:

- väärtpaberiga seotud korralduse vastuvõtmine ja edastamine;
- väärtpaberiga seotud korralduse täitmine kliendi nimel või arvel;
- väärtpaberitega kauplemine oma arvel;
- väärtpaberiportfelli valitsemine;
- investeerimisnõustamine;
- väärtpaberi garanteerimine või väärtpaberi pakkumise, emiteerimise või müümise garanteerimine;
- väärtpaberi pakkumise või emiteerimise korraldamine;
- mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamine, kus ühetaolistel tingimustel viiakse kokku erinevate isikute väärtpaberite omandamis- ja võõrandamishuvid, mille kokkuviiamise tulemuseks on lepingu sõlmimine;
- väärtpaberite hoidmine ja haldamine kliendi jaoks ning nendega seotud tegevused (sealhulgas väärtpaberi ülekande- ja pandikorralduste, samuti muude finantstagatiste koormamisega seotud korralduste klientidelt vastuvõtmine, edastamine ja täitmine);
- investorile väärtpaberitehingu tegemiseks krediidi või laenu andmine tingimusel, et krediidi- või laenuandja ise on seotud nimetatud tehinguga;

- äriühingu nõustamine kapitali struktuuri, ettevõtlussektori strateegia või ka muus seesuguses küsimuses ning äriühingute ühinemise ja osaluse omandamisega seotud nõustamine ning nendega seotud teenused;
- välisvaluuta vahetusega seotud teenused, kui need on seotud investeerimisteenuste osutamisega;
- investeerimis- ja finantsanalüüsi või muu üldise soovituselise koostamine või andmine seoses väärtpaberitehingutega;
- väärtpaberi pakkumise või emiteerimise garanteerimisega seotud teenused;
- muude investeerimis- ning investeerimiskõrvalteenuste osutamine seoses tuletisinstrumendiga.

Täiendav info väärtpaberite ja nende omaduste kohta on kättesaadaval LHV Panga veebilehel ([Investeerimiskool](#)).

LHV Pank esitab vähemalt kord aastas kliendile, kelle raha või väärtpabereid ta hoiab, vastava aruande nimetatud raha või väärtpaberite kohta püsival andmekandjal. LHV Pangal ei ole aruande esitamise kohustust, kui sellised aruandekohased andmed juba sisalduvad mõnes perioodiliselt esitatavas aruandes (sealhulgas on kliendile kättesaadavad internetipangas).

2.2 Investeerimisega ja väärtpaberitega seotud riskide üldine kirjeldus

Igal investeringul on kaks külge: risk ja tulu. Igal inimesel on erinev riskitaluvus ning seepärast tuleb igal kliendil valida investeerimistoode vastavalt tema riskitasemele. LHV Pank võib anda nõu ja jagada infot

investeerimisvõimaluste ja väärtpaberitega seotud riskide kohta, kuid kõigi investeerimisega kaasnevate riskide analüüsimise ning nende võimaliku mõju ja tagajärgede hindamise eest vastutab siiski klient ise.

LHV Pank soovib klientidel:

- olla investeerimistoote või väärtpaberi valimisel hoolikas ning teha investeerimisotsus riskidega arvestades. LHV Pank saab anda nõu, kuid otsus tuleb teha kliendil endal;
- teha endale väärtpaberite või investeerimistoodete olemus ja nendega seotud riskid selgeks juba enne investeerimisotsuse tegemist. LHV Pank jagab infot ja annab nõu tema poolt pakutavate teenuste olemuse ja riskide kohta, kuid ei kontrolli kliendi poolt antud informatsiooni tema teadmiste ja kogemuste kohta;
- jälgida oma investeerimisportfelli LHV Panga internetipanga kaudu piisava sagedusega, et hoida silm peal turuhinna muutustel, tehingute täitmisel, kannete teostamisel jms muutustel. Küsimuste korral tuleb ühendust võtta LHV Panga klienditeenindusega e-posti aadressil info@lhv.ee või telefonil 6 800 400.

Alljärgnev tutvustus annab ülevaate peamistest väärtpaberitesse investeerimisega kaasnevatest riskidest, kuid ei ole kõikide riskide ammendav loetelu.

Mis on risk?

Risk on oht saada kahju või oodatust vähem kasumit. Kõige tähtsam on esmalt riske teadvustada ning mõista, et väärtpaberi hinna liikumisega seotud riskid on vältimatud. Väärtpaberi hinda mõjutavad nt emitendi majandustulemused, turu sügavus ja väärtpaberi likviidsus, üldise majanduskeskkonna trendid, poliitiline olukord jpm. Vastavalt investori riskitaluvusele ja teistele näitajatele tuleb neid riske kas vähendada või nendega arvestada.

Riske on kasulik hajutada, näiteks ühe emitendi aktsia asemel investeerida mitmesse erinevasse aktsiasse. Investeerimisfondi puhul ostetakse osa fondijuhi koostatud hajutatud portfelist. Investeerimisel tuleb jälgida, et erinevad riskid ei ohustaks investeringuid korraga, näiteks on riskantne portfell, kus on ainult ühe tööstussektori ettevõtteid, sest need on avatud sarnastele riskidele.

Hinnarisk

Hinnarisk on oht saada kahju väärtpaberi turuhinna ebasoodsa muutuse tõttu. Negatiivsete uudiste korral võib väärtpaber kiirelt oma väärtust kaotada ning ekstreemsetes turuolukordades on võimalik kogu oma investeringust ilma jääda. Väärtpaberi hinda võivad mõjutada majandustulemuste avaldamine, ettevõttele oluliste lepingute katkestamine, töötajate lahkumine, lisaemissiooni korraldamine ja muud sündmused.

Tururisk

Tururisk on võimalus saada kahju väärtpaberiturul toimuvate üldiste või teatud valdkonna ebasoodsate hinnamuutuste tõttu. Ebasoodsaid hinnamuutuseid võivad põhjustada näiteks riigi või majandusvaldkonna kehvad majandusnäitajad, ebastabiilne majanduskeskkond, ebastabiilne väärtpaberiturg jms.

Valuutarisk

Valuutarisk on võimalus saada kahju seeläbi, et väärtpaberite hinnaarvestus toimub ühes välisvaluutas, kuid ostetakse või müüakse mõnes teises vääringus. Näiteks võib saada kahju erinevate valuutade vaheliste vahetuskursside ebasoodsate muutuste tõttu, devalveerimise, pikaajalise odavnemise, fikseeritud valuutakursist lahtisidumise vms tõttu.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk seisneb väärtpaberituru likviidsuse vähenemises või selle puudumises, nt kui väärtpaberite müük soovitud ajal ja soovitud hinnaga on takistatud või võimatu. Suurte languste korral on ostjaid turul vähe ning suure positsiooni realiseerimine võib langust süvendada ning kahjumeid suurendada.

Intressimäärarisk

Intressimäärarisk on võimalus saada kahju intressimäärade muutusest ebasoodsas suunas. Turul toimunud ebasoodsatest muutustest võib saada kahju, näiteks intressimäärade muutmise, intressimäärade volatiilsuse muutmise, erineva riskitasemega finantsinstrumentide omavahelise intressimäära vahe muutmise, võlakohustuse ennetähtaegselt tagasimaksmisest vms. Näiteks intressimäärade kiire tõus võlakirjaturul toob kaasa võlakirjade hinnalanguse.

Emitendirisk

Emitendirisk on võimalus, et väärtpaberi väärtus langeb seoses emitendi halbade finantsnäitajatega, majandusraskustega või seepärast, et emitendil ei ole võimalik täita investorite ees tema poolt emiteeritud väärtpaberitest tulenevaid kohustusi. Näiteks tähendab pankrotikaitse avalduse esitamine ettevõtte emiteeritud aktsiate kiiret hinnalangust.

Maarisk

Maarisk e poliitiline risk on oht, et riigis või piirkonnas, kus väärtpaberite emitendid tegutsevad või on registreeritud, toimub sündmus, mis mõjutavad selle riigi poliitilist või majanduslikku stabiilsust või edasist arengut. Taolise sündmuse tõttu võib investor kaotada osaliselt või täielikult oma investeeringud selles riigis või saada tehtud investeeringutelt olulist kahju. Näiteks: muudatused poliitilises süsteemis (revolutsioon), majanduspoliitikas (riigistamine, kaubanduspiirangute seadmine, maksusüsteemi muutmine), poliitilised kriisid (rahvarahutused, poliitiline vastasseis).

Maksurisk

Maksurisk on võimalus, et kontohalduri juures LHV Panga nimel avatud kontol hoitavaid kliendi väärtpabereid käsitletakse maksustamisel nii, nagu need kuuluks LHV Pangale. Näiteks võib siis juhtuda, et kliendil ei ole võimalik kasutada tema asukohariigi ja väärtpaberite registreerimisriigi vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingust tulenevaid soodustusi.

Õiguslik risk

Õiguslik risk on võimalus, et investeeritakse väärtpaberitesse, aga puudub ülevaade emitendi tegutsemisriigi õigusaktidest ja nendega seonduvatest kohustustest. Seeläbi võib investor saada kahju või tema suhtes rakendatakse seadusest tulenevaid sanktsioone. Lisaks võidakse riigis muuta õigusakte (vt poliitiline risk), mis võib kaasa tuua investorile ebasoodsa piirangu või kohustuse tekkimise.

Inforisk

Inforisk on võimalus, et investor ei saa väärtpaberite kohta adekvaatset ja õiget infot või on sellise info saamine raskendatud. Näiteks võivad mõned korporatiivsed sündmused kajastuda portfellis ajalise viitega, investor võib valesi mõista ülevõtmispakkumise tingimusi või jääda hiljaks märkimisõiguste kasutamisega.

Süsteemirisk

Süsteemirisk on võimalus saada kahju tehniliste rikete tõttu väärtpaberite deponitoriumite, alamhaldurite, börside ja muude väärtpaberitehingu arveldamisega seotud süsteemides. Selle tagajärjel võivad tehingud jääda tegemata, tehingujärgsed kanded hilineda jms. Näiteks ei jõua kliendi kontole õigeaegselt lisaemissioonist saadavad aktsiad või makstud dividendid. Kahju võib tekkida internetiühenduse aegluse või ajutise puudumise tõttu tegemata jäänud või edasilükkunud tehingust.

Halduririsk

Halduririsk on võimalus, et teatud riikides või piirkondades ei ole kontohalduri võimaliku pankroti korral täielikult tagatud tema juures esindajakontodel hoitavate investorite väärtpaberite ja muu vara eraldamine haldurile endale kuuluvatest väärtpaberitest ja muust varast. Välisvaldajate kasutamisel on oht, et halduri pankrotistumise või riigi sunnimeetmete rakendamise korral kaotab investor selle halduri juures avatud esindajakontodel hoitavad väärtpaberid.

Risk lühikeseks müügi puhul

Lühikeseks müügi puhul müüakse maha aktsiaid, mida investoril ei ole, ning laenatakse need maaklerilt kohustusega aktsiad hiljem maaklerile tagastada. Kui müüdü aktsiate hinnad hakkavad tõusma ja kontol hoitavast tagatisvarast ei piisa võetud kohustuste katmiseks, peab lühikese positsiooni igal juhul sulgema. Kaotada võib seejuures palju rohkem raha, kui oli tehingu algne väärtus, sest aktsia hind võib tõusta piiramatult. Seega võib juhtuda, et lühikese positsiooni likvideerimiseks vajaliku ostutehingu tegemiseks kulub kogu raha kontol ning tuleb lisaks ära müüa tagatiseks hoitavad väärtpaberid.

Risk laenu tagatise puhul

Väärtpaberite tagatise laenu võtmisel on võimalus, et turg langeb ning langeda võivad nii tagatiseks olevate finantsinstrumentide turuväärtus kui ka laenuga ostetud väärtpaberite hinnad. Seega võivad samaselt lühikeseks müügile minna võimenduse puhul realiseerimisele tagatiseks olevad väärtpaberid.

Kauplemisega seotud riskid

LHV Panga elektroonilises kauplemissüsteemis tehakse tehinguid väga lühikese aja jooksul, seetõttu võivad teadmiste ja väärtpaberiturul tegutsemise kogemuste puudumisest tingitud vigade korral olla kahjud suured. Kauplemisel on võimalik kaotada kogu investeeritud vara. Päevakauplemisega võivad kaasneda suured tehingukulud, mis võivad kogu teenitud kasumi olematuks muuta. Lisaks peab kauplemisel arvestama võimalike katkestustega infosüsteemide töös, mis võivad häirida info kättesaadavust ja tehingukorralduste edastamist, nende muutmist või katkestamist. Enne kauplemise alustamist peab investor tutvuma elektroonilise kauplemise reeglitega, orderi tüüpidega ning muude eripäradega.

Riskid seoses kauplemisega väljaspool regulaarset kauplemisaega

Väärtpaberite hinnad ehk noteeringud võivad väljaspool börsi regulaarset kauplemisaega olla tavapärasest tunduvalt erinevad. Hinnad võivad sel perioodil kõikuda järsemalt, turg võib olla oluliselt vähem likviidne. Ajal, mis börs ei ole avatud, võivad ilmuda börsiteated või muu turgu mõjutav informatsioon ning see võib suurendada hindade kõikumist.

Millised on aktsiatega seotud riskid?

Turul kaubeldavad aktsiad on tundlikud peaaegu kõikide ülalkirjeldatud riskide suhtes. Aktsiatest saadav tulu ei ole garanteeritud, muutuda võib väljamakstav dividend ning ettevõtte võib oma tegevuse lõpetada pankrotiga, mis võib tähendada aktsionäridele kogu investeeringu kaotamist. Firma tegevuse lõpetamise korral on aktsionärid viimased, kelle nõudmised rahuldatakse. Aktsiate ostmisel on suureks riskiks kontsentreerumine ühele ettevõttele, regioonile või valdkonnale.

Millised on võlakirjadega seotud riskid?

Võlakirja omanik on andnud ettevõttele laenu ning võlakirja emitendi likvideerimise puhul on võlakirja omanike nõuded aktsionäride nõuetest eespool. Kauplemissuhtes ostetud võlakirjade puhul peab arvestama võlakirja väljaandja usaldusväärsust, millest võib sõltuda võlakirja turuväärtus ja likviidsus.

Millised on fondiosakutega seotud riskid?

Fondiosak on tavapäraselt üks madalamate riskidega seotud väärtpaber, sest fondid hajutavad oma varad erinevate väärtpaberite vahel. Fondiosaku omanikku võivad mõjutada kõik ülalnimetatud riskid, kuna fond investeerib investorite vahendeid eelpool loetletud riskidele avatud varadesse. Konkreetse fondiga seotud riskide kohta annavad infot fondi prospekt ja tingimused.

Millised on tuletisinstrumentidega seotud riskid?

Optionsid, futuure või muid tuletisinstrumente ostes omandatakse leping, mille turuväärtus on seotud teatud alusvara hinna või valuuta vahetuskursiga. Seetõttu on nende instrumentide puhul võimalikud riskid seotud eeskätt alusvara hinna muutumisega. Tuletisinstrumentidega seotud riskide kohta loe lähemalt domeenist.

Klient peab arvestama vähemalt ülaltoodud investeerimistegevusega seotud riskidega. Klient peab arvestama, et käesolevas ülevaates sätestatud riskid ei ole esitatud ammendava loeteluna, mistõttu peab ta hoolikalt analüüsima ja hindama ka muid kaasnevaid riske.

3. Tehingukorralduse parima täitmise reeglid

Käesolevates tehingukorralduste parima täitmise reeglites (edaspidi: reeglid) sätestatakse põhimõtted, mille alusel LHV Pank edastab ja täidab klientide tehingukorraldusi.

Millal kohalduvad korralduste parima täitmise reeglid?

Käesolevad reeglid kohalduvad kõigi LHV Panga poolt vahendatavate väärtpaberite osas. Väärtpaberite valik, millega LHV Panga vahendusel kaubelda saab, on kättesaadav LHV Panga [veebilehel](#).

Millal parima täitmise reeglid ei kohaldu?

Kui klient annab LHV Pangale tehingukorralduse täitmiseks käesolevatest reeglitest erinevaid juhiseid, siis täidab LHV Pank tehingukorralduse kliendi instruksiooni kohaselt ning see võib erineda reeglites kirjeldatud korrast. Kui klient kasutab automaatseid kauplemissüsteeme, siis ei saa LHV Pank reegleid kohaldada ning tehingukorraldus täidetakse kliendi poolt määratud konkreetsete näitajate (sh turuhind, kogus, vastaspool) alusel. Automaatse kauplemissüsteemi ja soovitatavate orderitüüpide kohta loe lähemalt LHV Panga [veebilehelt](#).

Kui klient esitab korralduse ja see täidetakse ilma LHV Panga sekkumiseta, näiteks kauplemisplatvormide (LHV Trader ja LHV Broker) kaudu, siis loetakse, et klient on andnud konkreetse instruksiooni ja LHV Pank on juhitud kliendi parimatest huvidest. Sellisel juhul ei saa LHV Pank jälgida iga korralduse täitmist ja vastava kauplemisplatvormi teenusepakkuja juhitud korralduse täitmisel oma reeglitest. LHV Pank on teinud kindlaks, et teenusepakkujate parima täitmise reeglid pakuvad samaväärset klientide huvide kaitset.

Parima täitmise reeglid ei kehti ka erakorraliste turutingimuste korral, näiteks kui börsil on suured kõikumised ja/või esineb väliseid või LHV Panga siseseid süsteemirikkeid. Häireid võib esineda nii LHV Panga kui ka LHV Panga teenusepakkujate infosüsteemides. Häiritud võib olla nii LHV Pangale korralduse edastamine kui ka LHV Panga suhtlemine täitmiskohtadega. Sellisel juhul teavitab LHV Pank klienti korralduse täitmise viibimisest.

Teatavad väärtpaberitehingud tehakse selliselt, et kliendi vastaspool on LHV Pank, teenusepakkuja või kolmas isik ja korraldust ei täideta reguleeritud turul (edaspidi: börsivälised tehingud). Kui LHV Pank või LHV Panga teenusepakkuja pakub kliendile noteeringut või räägib läbi börsivälise tehingu tingimusi LHV Panga või LHV Panga teenusepakkuja kui vastaspoolega, siis LHV Pank ei tegutse tavaliselt kliendi nimel ja ei juhindu käesolevatest reeglitest. LHV Pank teostab börsivälise tehingu vastava korralduse saamisel.

Milliseid näitajaid võtab LHV Pank kliendi korralduste parimal täitmisel arvesse?

- Väärtpaberi turuhind
- Finantsinstrumendi eripärad (vt lähemalt LHV Panga [veebilehelt](#))
- Turgude lahtiolekuajad (vt lähemalt LHV Panga [veebilehelt](#))
- Tehingu tegemise kiirus
- Turu sügavus ja likviidsus
- Tehingu toimumise või arveldamise tõenäosus
- Tehingukorralduse suurus (vt lõiku „Suured orderid“)
- Tehingu teostamise kulud
- Tehingukorralduse tüübid (vt lähemalt LHV Panga [veebilehelt](#))
- Kliendi poolt eelnevalt seatud piirangud
- Kliendi iseloomustavad andmed (sh tema liigitus kas tavakliendiks või asjatundlikuks kliendiks)
- Tehingukorralduse avalikustamise mõju turule (vt lõiku „Suured orderid“)
- Muud asjaolud, mis mõjutavad tehingukorralduse efektiivset täitmist (sh kehtivad turutingimused)

Ülalnimetatud asjaolud ei ole reastatud tähtsuse järjekorras, sest finantsinstrumentide eripärast lähtudes võib iga üksiku asjaolu tähtsuse aste olla erinev. Tehingukorralduse täitmisel leidub asjaolusid, mis võivad üksteisele vastu töötada, ning tehingukorralduste parimal täitmisel arvestab LHV Pank nende asjaolude koosmõju.

Tavaklientide puhul määratakse parim võimalik tulemus kindlaks lähtuvalt kogumaksumusest. Kogumaksumus on finantsinstrumendi hinna ja täitmisega seotud kulude summa, mis hõlmab kõiki kulusid, mida klient on kandnud ja mis on korralduse täitmisega otseselt seotud, näiteks kauplemiskoha tasud, kliiringu- ja arveldustasud ja mis tahes muud tasud, mis makstakse korralduse täitmisel osalevatele kolmandatele isikutele.

LHV Pank hoiatab tavakliente, et muud täitmise tegurid, näiteks täitmise kiirus, täitmise tõenäosus, arvelduse kiirus, arvelduse tõenäosus, korralduse maht, korralduse laad on vähem olulised võrreldes kogumaksumuse teguriga.

Asjatundlike klientide puhul määratakse parim võimalik tulemus kindlaks lähtuvalt korralduse mahust ja täitmise kiirusest.

LHV Pank hoiatab asjatundlikke kliente, et muud täitmise tegurid, näiteks kogumaksumus, täitmise tõenäosus, arvelduse kiirus, arvelduse tõenäosus, korralduse laad ja muud tegurid on vähem olulised võrreldes korralduse mahu ja täitmise kiiruse teguritega. LHV Pank võtab arvesse siiski ka kogumaksumust kui üht olulist tegurit asjatundlike klientide puhul.

Täitmiskohad

Tehingukorralduse parimaks täitmiseks võib LHV Pank kasutada järgmisi kohti:

- reguleeritud turud,
- LHV Panga koostööpartnerid reguleeritud turgudel või mitmepoolsetes kauplemissüsteemides,
- LHV Panga kauplemisportfell,
- muud likviidsuse tagajad või samu funktsioone täitvad isikud.

Täitmiskohtade nimekiri on toodud [Lisas 1](#).

Täitmiskoha valimisel võtab LHV Pank arvesse seda, kus on tehingukorralduse täitmine kõige tõenäolisem. LHV Pank ei hinda arvelduste tõenäosust uuesti enne iga korralduse täitmist, vaid valib konkreetse tehingu täitmiskoha samalaadsete tehingute varasemate näitajate põhjal.

Riia, Tallinna ja Vilniuse börsil tegutseb LHV Pank börsiliikmena ning teistel reguleeritud turgudel välispartnerite kaudu, kellel on juurdepääs välisturule, kus kaubeldakse tehingukorralduses esitatud väärtpaberiga. Kui võimalike täitmiskohtade loetelus on vaid üks koht, siis sel juhul arvestab LHV Pank, et on pakkunud parimat võimalikku tulemust, ning tehingukorraldus täidetakse nii hästi, kui sellisel juhul võimalik.

Easmaemissiooniga (Initial Public Offering, IPO) seotud korraldused võtab LHV Pank vastu ja edastab emitendile või tema esindajale kooskõlas emissiooni tingimustega.

Tehingukorralduste edastamine

Korraldusi võib LHV Pangale edastada internetipanga kaudu või kirjalikult. Kui LHV Pank peab tehingukorraldused edastama välisturule koostööpartneri kaudu, siis ei saa LHV Pank täitmisprotsessi otseselt jälgida ning seetõttu on LHV Pank oma koostööpartnerite valikul hinnanud nii nende usaldusväärsust, stabiilsust ja professionaalsust kui ka suutlikkust täita korraldusi vastavuses LHV Panga parima täitmise reeglitega. LHV Pank hindab regulaarselt oma seniseid valikuid ning jälgib koostööpartnerite ja täitmiskohtade valikul seda, et saaks tagada kõikide klientide parima teenindamise.

Tehingukorralduse täitmise aeg

Kliendi poolt edastatud tehingukorralduse võtab LHV Pank täitmisele esimesel võimalusel pärast korralduse saamist. Täitmisel lähtub LHV Pank väärtpaberitega seotud erisustest, millega saab lähemalt tutvuda LHV Panga [veebilehel](#).

Tehingukorralduste liitmine

Vahel on tehingukorralduse parima täitmise huvides otstarbekas koondada mitme kliendi või klientide ja LHV Panga tehingukorraldused üheks korralduseks. Kuigi LHV Pank koondab korraldused ainult juhul, kus koondamise kahjulik mõju on ebatõenäoline, siis mõningatel juhtudel võib see kliendi orderi täitmist siiski halvendada. Kui koondorderi täitmine õnnestub turul ainult osaliselt, siis täidab LHV Pank klientide üksikorderid vastavalt saadud keskmisele hinnale ja proportsionaalselt täidetud kogusele, jaotades sellega seonduvad tehingud esmajärjekorras klientidele ning alles seejärel endale.

Suured orderid

Kui kliendi tehingukorraldus ületab teatud künnise, siis käsitleb LHV Pank seda nn suure orderina. Suure orderi täitmine võib põhjustada turul ebasoovitavaid liikumisi, mis ei võimalda järgida korralduste parima täitmise korda ning seetõttu on LHV Pangal õigus iseseisvalt otsustada, milliste osadena tehingukorraldust turule edastada.

Suured orderid võivad üksteisest erineda lähtuvalt instrumendi tüübist, täitmiskohast ja turutingimustest. Seetõttu ei ole LHV Pank korralduste parima täitmise reeglites võimalik suure orderi suurust ja tema täitmise korda fikseerida.

Vähemlikviidsed tooted

Kui klient soovib anda tehingukorralduse kauplemiseks sellise finantsinstrumendiga, mille likviidsus on madal või millega ei kaubelda reguleeritud turul, siis peab ta arvestama suure hinnakõikumisega ning sellega, et korralduste parima täitmise reegleid ei ole antud juhul võimalik arvesse võtta. Vähemlikviidsete finantsinstrumentidega tehingute tegemiseks soovitab LHV Pank kliendil endal leida vastaspool ning leppida temaga tehingu hinnas eelnevalt kokku.

Korralduste parima täitmise reeglite muutmine

LHV Pank vaatab korralduste parima täitmise reeglid läbi vähemalt kord aastas ning uuendab neid, kui tehingute täitmise korralduses ilmneb mõni oluline muudatus.

4. Võimalike huvide konfliktide kirjeldus ja nende vältimise kord

Mis on huvide konflikt?

Huvide konflikt on olukord, kuhu võib sattuda nii lepingut kui tööülesannet täites, tegevuse või tegevusetuse tõttu või olles samaaegselt erinevates rollides. Huvide konflikti puhul on ühe poole majanduslik huvi vastuolus teise poole huvidega ja raske on jääda objektiivseks.

LHV Pank soovib vältida olukordi, kus kliendi ja LHV Panga huvid oleksid vastuolus ning soovib täita kliendi ees võetud kohustusi parimal moel. Alati ei ole selliseid olukordi võimalik täielikult vältida, siis teavitame võimalikust huvide konfliktist, andes kliendile võimaluse hinnata selle mõju investeerimisotsusele.

Investeerimisanalüüside ja Pro ideede koostamine

Võimalik huvide konflikt võib tekkida juhul, kui analüütikute meeskonnal või analüütikul, kes koostab teatud emitendi osas investeerimissoovitust või-analüüsi, võib olla sama emitendi aktsiad vms ärihuvi, mis võib olla vastuolus klientide huvidega. Investeerimisanalüüside koostamisega seonduv huvide konflikt on ennetatud vastavalt seaduses ja LHV Panga siseeeskirjades toodud teabe avalikustamise nõuetele. Täiendavalt on LHV Pank kehtestanud analüüside koostajatele piirangud tehingute teostamise osas väärtpaberitega, mille kohta analüüsi kirjutatakse.

Väärtpaberitega kauplemine

Võimalik huvide konflikt võib tekkida juhul, kui maakler teostab tehingu klientide vahel, kel on erinevad huvid või on üheks vastaspooleks LHV Pank või LHV Panga töötaja. Väärtpaberitega kauplemisega seotud huvide konflikti vältimiseks ja klientide huvide kaitseks on seadusega ja LHV Panga sise-eeskirjadega kehtestatud ranged nõuded ja käitumisreeglid tehingute teostamisel.

Krediiditeenused

Võimalik huvide konflikt võib tekkida, kui ettevõttele, kelle suhtest tegutsetakse kreditorina, osutatakse ka muid teenuseid (näiteks investeerimispankunduse, portfellihoolduse või muid teenuseid). Ohu vältimiseks asuvad huvide konflikti sattuda võivad funktsioonid erinevates osakondades, neid funktsioone osutavad erinevad töötajad ning töötajate tasustamispõhimõtted ei rajane teatud kliendigruppide huvide eelistamisel.

Investeerimisenõustamine ja portfellihooldus

Võimalik huvide konflikt võib tekkida kui finantsinstrumentidega seotud tehingute korral antakse kliendile personaalseid soovitusi või valitsetakse kliendiportfelli ning soovitusi andjal või portfellihooldajal on antud finantsinstrumentidega seotud isiklikud huvid. Investeerimisenõustamise eesmärk on anda asjakohast ja objektiivset nõu ning tutvustada võimalusi, mis vastavad konkreetse kliendi olukorrale ning riskiprofiilile. Kliendi ülesanne on võtta vastu lõplik investeerimisalane otsus. Huvide konflikt on maandatud funktsioonide lahususe põhimõtte ning investeerimiskomitee ja sisekontrolli osakonna poolse järelevalve abil.

Töötajate tasustamis põhimõtted

Võimalik huvide konflikt võib tekkida juhul, kui töötajate tasustamis põhimõtted rajanevad teatud kliendigruppide huvide eelistamisel. LHV Pank tasustab töötajaid fikseeritud kuupalga ning tulemuspalgaga, millest viimane on seotud pikema perioodi tulemustega.

Teenustega seotud tasud

Võimalik huvide konflikt võib tekkida juhul, kui investeerimisteenuse osutamisel saadakse tasusid kolmandalt isikult või makstakse tasusid kolmandatele isikutele. Tasu maksja või saaja eelistamisega seotud konfliktide

vältimiseks aktsepteerib LHV Pank tasu saamist või maksmist vaid juhul, kui see parandab kliendile osutatava teenuse kvaliteeti ja ei kahjusta kliendi huve. Teave tasu saamise või maksmise kohta on toodud [Lisas 2](#).

5. Teave kliendi raha ja väärtpaberite hoidmise ning kaitsmise kohta

5.1 Kuidas kliendi vara LHV Pangas hoitakse

LHV Pank hoiab talle usaldatud kliendi vara lahus enda ja teiste klientide varast, välja arvatud juhul, kui klient ja LHV Pank lepivad kokku teisiti.

Kliendile kuuluvaid EVK-s registreeritud väärtpabereid hoitakse kas kliendi nimel avatud kliendi EVK kontol või LHV Panga nimel avatud EVK esindajakontol. Muid väärtpabereid hoitakse LHV Panga poolt valitud haldurite juures. Haldurite juures hoitakse klientide väärtpabereid LHV Panga nimel avatud LHV Panga klientide väärtpaberite ühiseks hoidmiseks avatud väärtpaberikontol (kliendikonto, esindajakonto vms). LHV Pank hoiab väärtpabereid ja raha haldurite juures kooskõlas halduri asukohamaa õigusaktide, vastava turu praktika, halduri nõuete ning halduriga sõlmitud lepingu(te)ga.

Halduri asukohamaa õigusaktidest tulenevalt võivad kliendi õigused seonduvalt väärtpaberitega olla Eesti õigusaktides sätestatust erinevad. Kui halduri asukohamaa õigusaktides puudub võimalus väärtpaberite hoidmiseks nii, et kliendi väärtpaberid oleksid eristatavad LHV Panga enda ja teiste klientide väärtpaberitest, hoiab LHV Pank kliendi väärtpabereid sellise halduri juures üksnes juhul, kui väärtpaberiga või nendega seotud investeerimisteenuste iseloom nõuab väärtpaberite hoidmist vastaval halduri asukohamaal või kui asjatundlik klient annab selleks kirjaliku nõusoleku. Sellisel juhul hoitakse kliendi väärtpabereid LHV Panga valikul kas:

- LHV Panga nimel avatud väärtpaberikontol koos LHV Panga enda või teistele LHV Panga klientidele kuuluvate väärtpaberitega;
- LHV Panga nimel avatud väärtpaberikontol eraldi LHV Pangale ja teistele klientidele kuuluvatest väärtpaberitest, või;
- kliendi nimel avatud väärtpaberikontol, kui LHV Pank kohustab klienti avama eraldi väärtpaberikonto kliendi nimel.

Riigid, kus Väärtpaberite hoidmisele kohaldatava õiguse kohaselt ei ole võimalik Halduri juures hoitavaid Kliendi Väärtpabereid eristada Haldurile või Pangale kuuluvatest Väärtpaberitest on:

• Bosnia ja Hercegovina	• Tsehi
• Poola	• Ukraina
• Rumeenia	• Ungari
• Slovakkia	• Venemaa
• Sloveenia	

LHV Pank valib haldureid vastavalt LHV Panga siseselt sätestatud kriteeriumitele ja professionaalse hooldusega, et tagada nii LHV Panga kui halduri usaldusvärsus ja kliendi huvide kaitse.

Detailsemad tingimused ja LHV Panga õigused kliendi väärtpaberite hoidmisel ja arvestuse pidamisel on sätestatud LHV Panga [investeerimisteenuste osutamise tingimustes](#).

5.2 Kuidas kliendi vara LHV Pangas kaitstakse

LHV Panga klientide varasid kaitstakse laias laastus kolme meetme kaudu:

- LHV Panga enda sisekontrollisüsteem, millega tagatakse kliendi varade haldamise ja sellega seotud riskide maandamise võimalikult kõrge tase;
- LHV Panga omakapital, mida LHV Pank hoiab igaks juhuks seadusest nõutavast kõrgemal tasemel, tagamaks vajadusel oma klientide ja koostööpartnerite nõudeid;
- Riiklik investorite ning hoiustajate kaitse süsteem, mida riik realiseerib selleks otstarbeks moodustatud Tagatisfondi kaudu.

Detailsem informatsioon selle kohta, kuidas on kliendi varad LHV Pangas kaitstud, on kättesaadav LHV Panga [veebilehel](#).

6. Teave kulude ja tasude kohta

Klient maksab LHV Pangale investeerimis- või investeerimiskõrvalteenuse osutamise eest tasu (sh vahendustasu, teenustasu või muu tulu, mida LHV Pangal on õigus investeerimis- või investeerimiskõrvalteenusega seotud tehingu eest saada) vastavalt LHV Panga veebilehel avaldatud [hinnakirjale](#), kui kliendi ja LHV Panga vahel ei ole kokku lepitud teisiti. LHV Panga hinnakirja muudetakse vastavalt LHV Panga üldtingimustes sätestatud korrale.

LHV Pangal tekib õigus teenustasule vastava tehingukorralduse täitmiseks vastuvõtmisel ja õigus teenuste osutamisega seotud kulude hüvitamiseks kulude tekkimisel. LHV Pank arvestab teenustasu ja hüvitise maha kliendi kontol olevatest summadest vastaval tehingupäeval vastavalt LHV Pangas kehtivatele [investeerimisteenusete osutamise tingimustele](#).

LHV Pangal on õigus saada kolmandatelt isikutelt (fondivalitsejalt), sealhulgas LHV Pangaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvatelt ettevõtjatelt, [tasu](#) investeerimisfondide vahendamise eest klientidele. Nimetatud tasud võimaldavad tõsta kliendile pakutava teenuse kvaliteeti ja ei kahjusta kliendi huve.

7. Lisa 1 – Tehingukorralduse täitmiskohtade nimekiri

LHV Pank omab otseselt juurdepääsu järgmistele reguleeritud turgudele:

Tallinn Stock Exchange

Riga Stock Exchange

Vilnius Stock Exchange

Muudele reguleeritud turgudele ligipääsuks kasutab LHV Pank koostööpartnereid. LHV Panga vahendusel saavad kliendid juurdepääsu järgmistele börsidele ja kauplemiskohtadele:

Finland	Helsinki Stock Exchange
Serbia	Belgrade Stock Exchange
Hungary	Budapest Stock Exchange
Slovenia	Ljubljana Stock Exchange
Denmark	Copenhagen Stock Exchange
Norway	Oslo Stock Exchange
Russia	Moscow Interbank Currency Exchange
Poland	Warsaw Stock Exchange

Czech	Prague Stock Exchange
Croatia	Zagreb Stock Exchange
United States	American Century Funds
	American Stock Exchange (NYSE AMEX)
	Arca (NYSE)
	ArcaEdge
	Automated Trading Desk (ATD)
	Baron Funds
	BATS
	Bloomberg Tradebook (BTRADE)
	Boston Options Exchange (BOX)
	CBOE Futures Exchange (CFE)
	CBOE Stock Exchange (CBSX)
	CBOT (ECBOT)
	CBOT (Floor-Based)
	Chicago Board Options Exchange (CBOE)
	Chicago Stock Exchange (CHX)
	CME (Electronic-Globex)
	CME (Floor-Based)
	Direct Edge
	Direct Edge Dark Pool
	Dreyfus
	EDGEA
	ELX
	Evergreen Investments
	Fidelity Funds
	IB VWAP Dealing Network (VWAP)
	INET (Island)
	ISE Options Exchange
	ISE Stock Exchange
	Janus
	Knight Securities
	LAVA
	Liquidnet
	NASDAQ
	NASDAQOM
	National Stock Exchange (NSX)
	New York Board of Trade
	New York Mercantile Exchange (NYMEX)
	New York Stock Exchange (NYSE)
	NYSE Arca Bonds
	NYSE Liffe
	OneChicago (ONE)

	Pacific Exchange (PSE)
	Philadelphia Stock Exchange (PHLX)
	Pimco Funds
	Pink OTC Markets
	State Street Global Advisors
	T. Rowe Price
	Timber Hill Auto-Ex Bonds
	Timber Hill Auto-Ex Stocks
	TrackECN
	Tradeweb
	Tradeweb for US Government Securities
	ValuBond
	ValuBond for US Government Securities
	Vanguard Funds
Canada	Alpha ATS
	Chi-X
	Montreal Exchange
	OMEGA ECN
	PURE
	Toronto Stock Exchange
	TSX Venture
Mexico	Mexican Derivatives Exchange
	Mexican Stock Exchange
Austria	Vienna Stock Exchange (VSE)
Belgium	CHI-X Europe LTD Clearnet (CHIXEN)
	Euronext Brussels (Belfox)
	Euronext Brussels Stocks
	Nasdaq OMX Europe (NUROEN)
France	CHI-X Europe LTD Clearnet (CHIXEN)
	Euronext France (MATIF)
	Euronext France (MONEP)
	Euronext France (SBF)
	Nasdaq OMX Europe (NUROEN)
Germany	CHI-X Europe LTD Clearstream
	EUREX (DTB)
	Frankfurt Stock Exchange (FWB)
	Nasdaq OMX Europe (NURODE)
	Stuttgart Stock Exchange (SWB)
	Turquoise DE (TRQXDE)
	XETRA (IBIS)
Italy	Borsa Italiana
	Borsa Italiana (IDEM)

Netherlands	CHI-X Europe LTD Clearnet (CHIXEN) Euronext NL Derivatives (FTA) Euronext NL Stocks (AEB) Nasdaq OMX Europe (NUROEN) Turquoise NL (TRQXEN)
Spain	Bolsa de Madrid Spanish Futures & Options Exchange (MEFF) SIBE
Sweden	Stockholm Derivatives Exchange Swedish Stock Exchange
Switzerland	CHI-X Europe Ltd Swiss EUREX (SOFFEX) NASDAQ OMX Europe (NUROCH) Swiss Exchange (SWX) Turquoise CH (TRQXCH) VIRT-X (VIRTX)
United Kingdom	CHI-X Europe Ltd Crest (CHIXUK) Intercontinental Exchange (ICE/IPE) LIFFE Commodities LIFFE Options & Futures LIFFE Single Stock Futures London Stock Exchange (LSE) Nasdaq OMX Europe (NUROUK)
Australia/Australian	Stock Exchange (ASX) Sydney Futures Exchange (SNFE)
Hong Kong	Hong Kong Futures Exchange (HKFE) Hong Kong Stock Exchange (SEHK)
India	National Stock Exchange of India (NSE)
Japan	Osaka Securities Exchange (OSE.JPN) Tokyo Stock Exchange (TSE.JPN)
Singapore	Singapore Exchange (SGX)
South Korea	Korea Stock Exchange (KSE)
Greece	Athens Stock Exchange

Vastavalt peatükile "Tehingukorralduse parima täitmise reeglid" võib LHV Pank kasutada vajadusel ka teisi täitmiskohti.

8. Lisa 2 Fondide vahendamise tasud

LHV Pank on sõlminud järgmiste fondivalitsejatega lepingu fondiosakute vahendamise osas ning saab fondivalitsejalt lepingus sätestatud tasu.

1. AS LHV Varahaldus

LHV Pank vahendab LHV Varahalduse фонде ning saab vahendustasuna kuni 100% fondide märkimistasudest ja kuni 40% fondi valitsemistasust.

2. JPMorgan Asset Management Limited

LHV Pank vahendab JPMorgan Funds фонде ning saab vahendustasuks 100% fondide märkimis- ja lunastustasudest ja 45% fondi valitsemistasust.

3. East Capital Asset Management

LHV Pank vahendab East Capital Asset Management фонде ning saab vahendustasuna 50% fondide märkimistasudest ning kuni 35% fondi valitsemistasust.

4. Finasta Asset Management*

LHV Pank vahendab Finasta Asset Management фонде ning saab vahendustasuna 100% fondide märkimistasudest.

5. AS Trigon Funds

LHV Pank vahendab Trigon Funds фонде ning saab vahendustasuna 100% fondide märkimis- ja lunastustasudest ning 1/3 fondi valitsemistasust.

6. AS Avaron Asset Management

LHV Pank vahendab Avaron Asset Management фонде ning vahendustasu ei teeni.

7. Swedbank Investeeringufondid AS

LHV Pank vahendab Swedbank Investeeringufondid AS-i фонде ning saab vahendustasuna 100% fondide märkimistasudest ning kuni 30% fondi valitsemistasust.

8. AS SEB Varahaldus

LHV Pank vahendab SEB Varahaldus фонде ning saab vahendustasuna kuni 100% fondide märkimis- ja lunastustasudest ning 40% fondi valitsemistasust.

9. SEB Asset Management S.A.

LHV Pank vahendab SEB Asset Management фонде ning saab vahendustasuna 100% fondide märkimis- ja lunastustasudest ning 40% fondi valitsemistasust.

10. Alfakraft Fonder AB

LHV Pank vahendab Alfakraft Fonder AB fondi ning saab vahendustasuna 50% fondi valitsemistasust.

11. HSBC

LHV Pank vahendab HSBC фонде ning saab 45% fondi valitsemistasust.

** Fondid ei ole registreeritud avalikuks pakkumiseks ning neid vahendatakse vaid Portfellihoolduse kliendile.*